

ძირითადი საშუალებების შეფასება

ძირითადი საშუალებები ისეთი გრძელვადიანი აქტივია (ანუ ქონება), რომელიც მრავალი წლის განმავლობაში ემსახურება ბიზნესს და მათი გამოყენების მეშვეობით მიიღება მზა პროდუქცია, ან გაიწვევს მომსახურება.

ძირითადი საშუალებების აღრიცხვის მეთოდოლოგია არეგულირებს ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტიზაციის 16 - „ძირითადი საშუალებები“ და ბასს 36 - „აქტივების გაუფასურება“.

დასახელებული სტანდარტების განსაზღვრებით, ძირითადი საშუალებები საწარმომ უნდა აღიაროს აქტივად, თუ მოსალოდნელია, რომ ამ აქტივის გამოყენებით მიიღებს ეკონომიკურ სარგებელს და საწარმოსათვის შესაძლებელია ამ აქტივის საიმედოდ შეფასება (ბასს 16, მუხლი 7).

ძირითადი საშუალებები იყოფა ერთგვაროვან ჯგუფებად, როგორიცაა: **მიწა, შენობა-ნაგებობები, მანქანა-დანადგარები, გემები, თვითმფრინავები, სატრანსპორტო საშუალებები, ავეჯი და მოწყობილობა, საოფისე აღჭურვილობა** (ბასს 16, მუხლი 36).

ძირითადი საშუალებების აღიარების, აღრიცხვისა და მართვის მიზნით ხდება მათი ფულად-ღირებულებით ფორმაში შეფასება. იმის გამო, რომ ძირითადი საშუალებები მრავალი წლის განმავლობაში იმყოფებიან ექსპლოატაციაში, მათი ღირებულება რამდენჯერმე შეიძლება შეიცვალოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

პირველ რიგში, ძირითად საშუალებებში ავანსირებული ღირებულება რამდენიმე წელიწადში ერთხელ შემობრუნდება. ამიტომ, მათ **არამობილურ, ანუ, არასაბრუნავ აქტივსაც** უწოდებენ. მაგალითად, 5 000 ლარის ღირებულების მასალა წარმოების პროცესში ერთხელ შევა, დამზადებულ პროდუქტში განივთდება და თავისი ღირებულება იმავე პროდუქტის თვითღირებულებაში მთლიანად შეაქვს. ხოლო ძირითადი საშუალებები, მაგალითად, 10 000 ლარად შეძენილი დანადგარი, რამდენიმე წლის განმავლობაში მონაწილეობს წარმოების პროცესში და ფიზიკურად დამოუკიდებელი რჩება მათ მიერ დამზადებული პროდუქტისგან. ამიტომ, მათი ღირებულება იმ პერიოდში გამოშვებულ პროდუქტებზე გადანაწილდება, რამდენ წელსაც ეს დანადგარი იმუშავებს. ამდენად, მასალაში გადახდილი, ანუ, ავანსირებული 5 000 ლარი მენარმეს წელიწადში რამდენჯერმე დაუბრუნდება უკან (მზა პროდუქტის რეალიზაციის სიჩქარის შესაბამისად), დანადგარში ავანსირებული ღირებულება 10 000 ლარი კი ნაწილ-ნაწილ

იროლდა ჭილაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი

დაუბრუნდება რამდენიმე წლის განმავლობაში. თუ დანადგარი ხუთი წელი იმუშავებს, მაშინ, ყოველწლიური პროდუქციის თვითღირებულებაში შეტანილი იქნება დანადგარის ღირებულების მე-ხუთედი.

მოტანილი მაგალითი წარმოადგენს დანადგარის ღირებულების მოძრაობის ყველაზე მარტივ სურათს. მაგრამ, სანამ დანადგარი ექსპლოატაციიდან გავა, მისი თავდაპირველი ღირებულება 10 000 ლარი შეიძლება სხვადასხვა მიზეზით შეიცვალოს, როგორიცაა: **ანალოგიური დანადგარების მიმდინარე საბაზრო ფასების ცვლილება, მაღალი წარმადობის დანადგარების ბაზარზე გამოსვლა, ფულის დროითი ღირებულების ცვლილება** (ინფლაცია და სასესხო განაკვეთის ცვლილება). მსგავსი ფაქტორების ზემოქმედების გამო ძირითადი საშუალებების შეფასების საკითხები მეტად პრობლემური ხდება.

ბასს 16 - „ძირითადი საშუალებები“ და 36 - „აქტივების გაუფასურება“ - განიხილავს ძირითადი საშუალებების შეფასების შემდეგ სახეებს (გარდა მინისა, რადგან მინას ცვეთა არ დაერიცხება):

პირვანდელი ღირებულება - (ანუ თვითღირებულება) არის ძირითადი საშუალებების შეძენის, ან შექმნის დროს გადახდილი ფულის, ან ფულის ეკვივალენტების, ან სხვა სახის საზღაურის რეალური ღირებულების თანხა.

რეალური ღირებულება არის ის თანხა, რომელთაც შეიძლება აქტივი გაიცვალოს საქმის მცოდნე და გარიგების მსურველ მხარეებს შორის „გაშლილი ხელის მანძილის პრინციპით“ (ეს პრინციპი მოითხოვს, რომ გარიგების დროს არ უნდა არსებობდეს არანაირი გარემოება, რაც ხელს

შეუშლიდა ყიდვა-გაყიდვას რეალური საბაზრო ფასებით).

საბალანსო ღირებულება – ის თანხაა, რომლითაც ძირითადი საშუალებები აღიარებულია დაგროვილი ცვეთისა და დაგროვილი გაუფასურების ზარალის გამოკლების შემდეგ.

დაგროვილი ცვეთა არის ძირითადი საშუალებების მიერ (გარდა მიწისა) მზა პროდუქციის თვითღირებულებაში გადატანილი ღირებულება, მათი ექსპლოატაციაში გადასვლის დღიდან დღემდე.

ცვეთა არის ძირითადი საშუალებების ღირებულების მოხმარებული ნაწილის სისტემატური განაწილება, მისი მომსახურების ვადის განმავლობაში.

ცვეთადი, ანუ, ამორტიზებადი ღირებულება – არის ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებული ძირითადი საშუალებების ღირებულება ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით.

ნარჩენი ღირებულება არის შეფასებითი თანხა, რომელსაც საწარმო ამჟამად მიიღებდა ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან, გაყიდვისათვის საჭირო შეფასებული დანახარჯების გამოკლებით, თუ აქტივს უკვე აღარ აქვს მისი სასარგებლო მომსახურების ვადის ბოლოს მოსალოდნელი ასაკი და მდგომარეობა.

ადრე ნარჩენი ღირებულება განისაზღვრებოდა ძირითადი საშუალებების პირვანდელი ღირებულებიდან დაგროვილი ცვეთის გამოკლებით. მაგრამ, აღრიცხვის სტანდარტებში 2004 წელს მომხდარი ცვლილებების შემდეგ, **ნარჩენი ღირებულება გაიგივებულია სალიკვიდაციო ღირებულებასთან, რასაც არ ვეთანხმებით.** ჩემის აზრით, ნარჩენი ღირებულება ყოველწლიურად შეიძლება და აუცილებელიცაა განისაზღვროს. სალიკვიდაციო ღირებულება კი არის დაძველებული ძირითადი საშუალებების ლიკვიდაციის დროს არსებული არა ნარჩენი ღირებულება, როგორც ასეთი, არამედ, ლიკვიდაციიდან მისაღები ჯართის წმინდა გასაყიდი ფასი (რეალიზაციის ხარჯების გამოკლებით). თუმცა, წინამდებარე შრომაში სტანდარტის მიხედვით მოცემულ განსაზღვრებას ვიყენებთ.

გაუფასურების ზარალი არის თანხა, რომლითაც ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულება აღემატება მის ანაზღაურებად, ანუ, აღდგენით ღირებულებას.

აღდგენითი (ანუ ანაზღაურებადი) ღირებულება არის უდიდესი ძირითადი საშუალებების წმინდა გასაყიდ ფასსა და გამოყენების ღირებულებას შორის.

გამოყენების ღირებულება არის ძირითადი საშუალებების გამოყენებიდან მომავალში მისაღები ფულადი თანხების მიმდინარე, ანუ, დისკონტირებული ღირებულება.

აღრიცხვის სტანდარტებით, საწარმომ უნდა უზრუნველყოს, რომ ბალანსში ძირითადი საშუალებები არ აისახოს აღდგენით ღირებულებაზე მეტი თანხით. ძირითადი საშუალებები ასახულია აღ-

დგენით ღირებულებაზე მეტი თანხით, თუ მისი საბალანსო ღირებულება მეტია მისი გამოყენების, ან გაყიდვის შედეგად მისაღებ წმინდა თანხაზე. ასეთ შემთხვევაში საქმე გვაქვს მათ გაუფასურებასთან და საწარმოს მოეთხოვება აღიაროს გაუფასურების ზარალი. ამასთან, შეიძლება გაუფასურების ზარალი აღიარებული არ იყოს, მაგრამ საჭირო გახდეს ნარჩენი ღირებულების, სასარგებლო მომსახურების ვადის, ან ცვეთის მეთოდის გადასინჯვა და კორექტირება.

აღდგენითი ღირებულება, როგორც უკვე აღმოვეცით, განისაზღვრება **უდიდესი თანხით წმინდა გასაყიდ ფასსა და გამოყენების ღირებულებას შორის, რაც იგივეა, რომ აღდგენითი ღირებულება დაემთხვევა ან წმინდა გასაყიდ ფასს ან გამოყენების ღირებულებას.**

წმინდა გასაყიდი ფასი არის სხვაობა ძირითადი საშუალებების რეალურ ღირებულებასა და რეალიზაციასთან დაკავშირებულ ხარჯებს შორის. ასეთ ხარჯებს მიეკუთვნება **იურიდიული დანახარჯები, მოსაკრებლები დოკუმენტებზე, დემონტაჟისა და ადგილის განწმენდის დანახარჯები.** რეალური ღირებულების სახით საწარმომ შეიძლება გამოიყენოს იურიდიული ძალის მქონე ხელშეკრულებაში დაფიქსირებული ფასი. თუ ასეთი ხელშეკრულება არ არსებობს, მაშინ შეიძლება გამოყენებულ იქნას მყიდველის მიერ შეთავაზებული ფასი, თუ ესეც არ არსებობს, მაშინ, ბოლო გარიგებაში დაფიქსირებული ფასი და თუ ესეც არ არსებობს, მაშინ იმავე დარგში ანალოგიური გარიგებების შედეგები.

ამასთან, ყოველთვის არაა აუცილებელი ორივე სიდიდის – **წმინდა გასაყიდი ფასისა და გამოყენების ღირებულების გამოთვლა.** მაგალითად, თუ ერთ-ერთი მათგანი მეტია მოცემული აქტივის საბალანსო ღირებულებაზე, მაშინ ძირითადი საშუალებები გაუფასურებული არ არის და მაშასადამე, არ არსებობს მეორე სიდიდის გამოთვლის აუცილებლობა.

აღდგენითი ღირებულება განისაზღვრება ძირითადი საშუალებების ცალკეული სახეების მიხედვით, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ მათი გამოყენების შედეგად არ მიიღება ფულადი სახსრები, ან ფულადი სახსრების მიღების იდენტიფიკაცია შეუძლებელია. ამიტომ, ბასს 36 – განსაზღვრავს, რომ **ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეული** არის ძირითადი საშუალებების უმცირესი იდენტიფიცირებადი ჯგუფი, რომლის უწყვეტად გამოყენების შედეგად ხდება ფულადი სახსრების მიღება, რაც უმეტესწილად, დამოკიდებული არაა სხვა აქტივებიდან, ან აქტივთა ჯგუფიდან ფულადი სახსრების მიღებაზე. მაგალითად, თუ დანადგარის მიხედვით შეუძლებელია მისაღები ფულადი სახსრების განსაზღვრა, მაშინ, უმცირესი იდენტიფიცირებადი ჯგუფი იქნება საწარმოო ხაზი, ან მთლიანად საწარმო.

წარმოვადგენთ მარტივ მაგალითს. დავუშვათ: მოწყობილობების, რომლის მოქმედების ვადა ხუთი წელია

პირვანდელი ღირებულება	20 000 ლ
დაგროვილი ცვტაა წრფივი მეთოდით ორი წლის ბოლოს	8 000 ლ
-----	-----
საბალანსო ღირებულება	12 000 ლ
აღდგენითი ღირებულება	
ტესტირების შედეგად აღმოჩნდა	11 000 ლ
ამდენად, გაუფასურების ზარალი	
= (12 000 ლ - 11 000 ლ)	= 1 000 ლ

თუ დანადგარის საბალანსო ღირებულება ემთხვევა მის აღდგენით ღირებულებას, მაშინ გაუფასურების ზარალი არ არსებობს. აგრეთვე, თუ საბალანსო ღირებულება ნაკლებია აღდგენით ღირებულებაზე, გაუფასურების ზარალი არ აღიარდება.

ძირითადი საშუალებების ზემოთ მოტანილი შეფასებების თანხების გამოთვლა, უდაოდ დიდ პირობითობებსა და დაშვებებს შეიცავს. განსაკუთრებით დიდ სირთულეებსა და მაღალი ხარისხის პირობითობებს შეიცავს ძირითადი საშუალებების გადაფასებისა და გაუფასურების ზარალის განსაზღვრის საკითხები.

ბასს - 16 მოითხოვს, რომ მენარმემ პერიოდულად, რამდენიმე წელიწადში ერთხელ მოახდინოს ძირითადი საშუალებების გადაფასება ანუ, შეაფასოს ისინი რეალური ღირებულებით, რადგან ადრე შექმნილი აქტივის ღირებულება აღარ შეესაბამება მიმდინარე საბაზრო ღირებულებას. ამასთან, **ბასს 36 - „აქტივების გაუფასურება“**, მოითხოვს, რომ ყოველი წლის ბოლოს, ბუღალტრული ბალანსის შედგენის თარიღისათვის საწარმომ უნდა განსაზღვროს არსებობს თუ არა რაიმე მინიშნება ძირითადი საშუალებების გაუფასურების შესახებ. თუ ასეთი არსებობს, საწარმო ვალდებულია მოახდინოს აღდგენითი ღირებულების ოფიციალური შეფასება. ხოლო, გადაფასებული ძირითადი საშუალებები გაუფასურებული იქნება, თუ მისი გამოყენების ღირებულება ნაკლებია გადაფასებულ (რეალურ) ღირებულებაზე. ამიტომ, გადაფასების მოთხოვნების დაკმაყოფილების შემდეგ, საწარმო განსაზღვრავს, გაუფასურებულია თუ არა მოცემული აქტივი.

ძირითადი საშუალებების გაუფასურების მაჩვენებლების არსებობის დადგენისას, საწარმომ უნდა გაითვალისწინოს სათანადო გარე და შიდა ფაქტორები. კერძოდ, **გარე ფაქტორებია: მოცემულ პერიოდში მნიშვნელოვნად შემცირდა თუ არა ძირითადი საშუალებების საბაზრო ღირებულება; ადგილი ჰქონდა, ან მომავალში ექნება თუ არა ადგილი ისეთ მოვლენებს, რაც მნიშვნელოვნად შეცვლის საწარმოს იმ ტექნოლოგიურ, საბაზრო, ეკონომიკურ, ან სამართლებრივ გარემოს, რომელშიც საწარმო ფუნქციონირებს; საბაზრო საპროცენტო განაკვეთებისა და ინვესტიციების უკუგების განაკვეთების მნიშვნელოვანი ცვლილებები, რაც გავლენას ახდენს დისკონტის განაკვეთზე. შიდა ფაქტორებს მიეკუთვნება: ძირითადი საშუალებების მორალურად მოძველების ან მისი ფიზიკურად დაზიანების მტკიცებულება; უკვე მომხდარი ან მოსალოდნელი ცვლილებები ძირითადი საშუალებების ექსპლოატაციის ვადებში; მომხდარი, ან მოსალოდნელი ცვლილებები ძირითადი საშუალებების მწარმოებლურობაში.**

თუ ჩამოთვლილი ფაქტორები ადასტურებენ, რომ ძირითადი საშუალებების აღდგენითი ღირებულება მნიშვნელოვნად აღემატება მის საბალანსო ღირებულებას, მაშინ საწარმოს არ სჭირდება მოცემული აქტივის აღდგენითი ღირებულების ხელახლა შეფასება.

ვინაიდან, ძირითადი საშუალებების აღდგენითი ღირებულება არის უდიდესი მათ წმინდა გასაყიდ ფასსა და გამოყენების ღირებულებას შორის, ამიტომ, აღდგენითი ღირებულება ან პირველს დავემთხვევა, ან მეორეს.

ძირითადი საშუალებების გამოყენების ღირებულების შეფასებისას, მომავალი ფულადი ნაკადების შეფასება უნდა ეფუძნებოდეს გონივრულ და დასაბუთებულ დაშვებებს, რომელიც უნდა წარმოადგენდეს დარჩენილი სასარგებლო გამოყენების ვადის განმავლობაში მოსალოდნელი ეკონომიკური სარგებლიანობის საუკეთესო შეფასებას. აქცენტი უნდა გაკეთდეს გარედან მიღებულ ინფორმაციაზე. ამასთან, მისაღები ფულადი სახსრების შეფასება უნდა ეფუძნებოდეს საწარმოს ხელმძღვანელობის მიერ დამტკიცებული ბოლო პერიოდის ფინანსურ გეგმებს. მაგრამ, გამორიცხული უნდა იყოს სამომავლო რესტრუქტურისა და ძირითადი საშუალებების გამოყენების ეფექტიანობის გაუმჯობესებიდან ან ამაღლებიდან წარმოქმნილი მომავალი ფულადი ნაკადები, თუ ფაქტიურად დანახარჯები უკვე გაწეული არაა. პროგნოზირება უნდა მოიცავდეს მაქსიმუმ ხუთ წელს. უფრო ხანგრძლივი პერიოდის აღება მიზანშეწონილად არ ითვლება, რადგან თეორიულად არ არსებობს უფრო გრძელვადიანი პროგნოზირების საიმედოდ შეფასების შესაძლებლობა. ფულადი ნაკადების პროგნოზირება შეიძლება მოხდეს აღმავალი, ან დაღმავალი ტემპების გამოყენებით, რომელიც მოცემულ დარგში არსებული ტემპებისაგან არ უნდა განსხვავდებოდეს (ბასს - 36, მუხლები 33). მოცემულ შემთხვევაში უდიდეს მნიშვნელობას იძენს სტატისტიკის დეპარტამენტის მიერ დამუშავებული მაჩვენებლების ობიექტურობის ხარისხი.

განვიხილოთ მაგალითი ძირითადი საშუალებე-

ბის გამოყენების ღირებულებისა და გაუფასურების ზარალის გაანგარიშების შესახებ.

დავუშვათ, 2008 წლის ბოლოსათვის საწარმო ატარებს 2005 წელს შეძენილი დანადგარის ტესტირებას გაუფასურებაზე. დანადგარი წარმოადგენს ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულს. გამოყენების ვადა 10 წელია. პირვანდელი ღირებულებაა 12 400 ლარი, წლიური ცვეთა წრფივი მეთოდით 1 100 ლარს შეადგენს (სალიკვიდაციო ღირებულების გამოკლებით). მომავალი ფულადი ნაკადები შეფასებულია და დისკონტის განაკვეთია 15%.

2006 წლის ბოლოს დანადგარის გამოყენების ღირებულება და გაუფასურების ზარალი შემდეგნაირად გამოითვლება:

დაზგის გამოყენების ღირებულების გაანგარიშება 2006 წლის ბოლოს

წლები	მომავალი ფულადი ნაკადები	დისკონტირების კოეფიციენტი	დისკონტირებული ღირებულება 15%-ზე
2007 წლის დასაწყისი	1 900	0,8696	1 652
2008	2 000	0,7561	1 512
2009	2 100	0,6575	1 381
2010	2 150	0,5718	1 229
2011	2 080	0,4972	1 034
2012	1 890	0,4323	817
2013	1 750	0,3759	658
2014	1 640	0,3269	536
გამოყენების ღირებულება, ანუ საბალანსო ღირებულება გაუფასურების შემდეგ (იგივე აღდგენითი ღირებულება)			8 819

ვინაიდან, დაზგის გამოყენების (ანუ აღდგენითი) ღირებულება (8 819 ლ) მის საბალანსო ღირებულებაზე (10 200 ლ) ნაკლებია, საწარმო აღიარებს დაზგის გაუფასურების ზარალს:

დაზგის გაუფასურების ზარალის გაანგარიშება 2006 წლის ბოლოს

ლარი	
პირვანდელი ღირებულება	12 400
დაგროვილი ცვეთა	(2 200)

საბალანსო ღირებულება	10 200
გამოყენების ღირებულება	(8 819)

გაუფასურების ზარალი	1 381
საბალანსო ღირებულება	
გაუფასურების შემდეგ	8 819

2007 – 2009 წლების განმავლობაში თუ ადგილი არ ჰქონია ისეთ მოვლენებს, რის გამოც საჭირო გახდებოდა დაზგის აღდგენითი ღირებულების ხელახლა შეფასება, არ მოითხოვება აღდგენითი ღირებულების გაანგარიშება.

დავუშვათ, საწარმოს ხელმძღვანელობის მიერ დამტკიცებულ ბიუჯეტებში (გეგმებში) შეფასებული იყო დანახარჯები დანადგარის საწარმოო სიმძლავრის ამალლების მიზნით 2010 წლისათვის, რომელიც განეულ იქნა 1 200 ლარის ოდენობით და შეფასდა მომავალი ფულადი ნაკადები. რადგან დაზგის ეფექტიანობის ამალლება გამოიწვევს მისაღები სავარაუდო ფულადი სახსრების ზრდას, 36-ე სტანდარტის მოთხოვნით 2010 წლის ბოლოს ხელახლა უნდა მოხდეს დაზგის აღდგენითი ღირებულების გაანგარიშება.

დაზგის გამოყენების ღირებულების გაანგარიშება 2010 წლის ბოლოს

წლები	მომავალი ფულადი ნაკადები	(ლ)	დისკონტირებული ღირებულება (ლ)
2011 წლის დასაწყისი	2 150	0,8696	1 870
2012	3 000	0,7561	2 268
2013	3 600	0,6575	2 367
2014	3 200	0,5718	1 830
გამოყენების ღირებულება			8 335

აღდგენითი ღირებულების (გამოყენების ღირებულების) განსაზღვრის შემდეგ უნდა მოხდეს დაზგის საბალანსო ღირებულების გამოთვლა.

დაზგის საბალანსო ღირებულების გაანგარიშება 2010 წლის ბოლოსთვის

წლები	საბალანსო ღირებულება	აღდგენითი ღირებულება	კორექტირ. ცვეთის თანხა	გაუფასურების ზარალი	საბალანსო ღირებულება გაუფასურების შემდეგ
2006	10 200	8 819	0	(1 381)	8 819
2007	9 100	ა.გ.	(882)	0	7 937
2008	8 000	ა.გ.	(882)	0	7 055
2009	6 900	ა.გ.	(882)	0	6 173
2010	5 800	ა.გ.	(882)	0	5 291
დამატებითი ხარჯი	1 200		-		
	7 000	8 335	(882)	509	7 000

ვინაიდან აღდგენითი ღირებულება აღემატება საბალანსო ღირებულებას, ამიტომ გამოითვლება გაუფასურების ზარალის კომპენსაცია, რომელიც ტოლია:

$$7\,000 - (5\,291 + 1\,200) = 509$$

კომპენსირების თანხა უნდა იყოს იმდენი, რომ არ გამოიწვიოს საბალანსო ღირებულების გაზრდა ცვეთაგამოკლებულ პირვანდელ ღირებულებაზე მეტად.

**გაუფასურების ზარალის კომპენსირების, ანუ უკუგატარების
თანხის გაანგარიშება 2010 წლის ბოლოს**

საბალანსო ღირებულება 2006 წლის ბოლოს	8 819
დაგროვილი კორექტირებული ცვეთა 2007-2010 წწ.	(3 528)
დამატებითი ხარჯები ეფექტიანობის ამაღლებაზე	1 200
საბალანსო ღირებულება ზარალის აღდგენამდე	6 491
აღდგენითი, ანუ გამოყენების ღირებულება	8 335
გაუფასურების ზარალის კომპენსაცია (აღდგენა)	509
საბალანსო ღირებულება კომპენსაციის შემდეგ	7 000

2010 წლის შემდეგ ხელმძღვანელობა თუ არ ითვალისწინებს ძირითადი საშუალებების რესტრუქტურისა და ან მათი გამოყენების მწარმოებლურობის ამაღლების ღონისძიებებს, მაშინ არ იარსებებს აღდგენითი ღირებულების ხელახალი გაანგარიშების საჭიროება.

გაუფასურების ზარალის აღიარება უნდა მოხდეს ხარჯის სახით მოგება/ზარალის ანგარიშგებაში, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საწარმო გადაფასებული თანხით აღრიცხავს ძირითად საშუალებებს. გადაფასებული ძირითადი საშუალებების გაუფასურების ზარალი უნდა აღირიცხოს როგორც გადაფასების შემცირება. ოღონდ, თუ გაუფასურების ზარალი აღემატება ამ ძირითადი საშუალებების გადაფასების რეზერვის თანხას, მაშინ გაუფასურების ზარალის მეტობა მოგება/ზარალში ჩამოინერება (ბასს 36, მუხლი 61).

გამოყენების ღირებულების გამოთვლისათვის, მისაღები ფულადი სახსრების იდენტიფიკაცია ძირითადი საშუალებების ცალკეული დასახელებისათვის ხშირად შეუძლებელია. ამიტომ, აღრიცხვის სტანდარტი იძლევა რეკომენდაციას, რომ ასეთ შემთხვევაში გამოყენების ღირებულება გამოთვლილ იქნას ფულადი სახსრების წარმომქმნელი იმ ერთეულისათვის, რომელსაც მოცემული სახის ძირითადი საშუალება ეკუთვნის და შემდეგ გადანაწილდეს იგი ამ ჯგუფში შემავალ ყველა სახის ძირითად საშუალებებზე, ან შეფასდეს იგი წმინდა რეალური ღირებულებით (ბასს 36, მუხლი 106-107).

მაგალითად, იმ დანადგარის გამოყენების ღირებულება, რომლის მიხედვითაც ფულადი სახსრების წარმომქმნის იდენტიფიკაცია შეუძლებელია, შეიძლება შეფასდეს გაყიდვის ხარჯებით შემცირებულ რეალურ ღირებულებასთან მიახლოებით. ამდენად, შეიძლება განისაზღვროს დანადგარის აღდგენითი ღირებულება და მხედველობაში არ იქნეს მიღებული ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ის ერთეული (როგორიცაა საწარმოო ხაზი), რომელსაც დანადგარი მიეკუთვნება. თუ დანადგარის წმინდა რეალური ღირებულება მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლებია, დანადგარის გაუფასურების ზარალი აღიარდება.

ჩემის აზრით, ძირითადი საშუალებების გაუფასურების ზარალის გამოთვლისათვის უფრო მიზანშეწონილი იქნება, გამოყენებული იქნას ძირითადი საშუალებების წმინდა რეალური ფასი, რადგან ჯერ **ერთი**, ეს მეთოდი ცდომილებათა უფრო ნაკლებ ალბათობას შეიცავს, ვიდრე, მომავალი ფულადი ნაკადების დისკონტირებული ღირებულების მეთოდი; **მეორე**, ნაკლებად შრომატევადია. **მესამე**: სტაბილური მიკროეკონომიკური გარემოს შექმნას შეუწყობს ხელს; **მეოთხე**; გაუმართლებლად მიგვაჩნია გამოშვებული პროდუქციის ტემპების ცვლილება აისახოს ძირითადი საშუალებების ღირებულებაში, რადგან მათ ღირებულებებს შორის პირდაპირი კავშირი არ არსებობს.

ANNOTATION

VALUATION PROBLEMS OF PROPERTY PLANT AND EQUIPMENT

Izolda Chiladze

Property plant and Equipment Value can be varied during it use life several time, because in the business they are many years.

International Accounting Standards requires that company should reevaluate property plant and equipment in real value in a several years, and at the same time company should determine that if there are some signals about devaluation of property plant and equipment of company at the year end. If that situation exists Company should calculate revaluation loss by the minimum of net realizable value and Future money flues Discount value.

By my point of view, for the purposes Property plant and Equipment revaluating loss calculation, Discount value method of Future money flows is unjust because it have big probability of errors degree; an at the same time it is labor-consuming and there is big subjective approach probability, and it may create nonstable syndrome in microeconomic environment, also it is unfair future cash flow speed reflect on value of property plant and equipment, because there is not straight connections between them.